

KRONIČNO VNETHJE TREBUŠNE SLINAVKE

Zalika Klemenc-Ketiš

1. *Kako pogosto je kronično vnetje trebušne slinavke?*

Podatki iz sveta kažejo, da je pojavnost od 3 do 5 na 1.000 sprejemov v bolnišnico.

2. *Kaj povzročča nastanek kroničnega vnetja trebušne slinavke?*

Najpogostejši vzrok je alkoholizem (v več kot 75 % primerov). Sledijo bolezni žolčnih kamnov, motnje presnove, podedovano nagnjenje, zapora voda trebušne slinavke zaradi zožitve ali rakave bolezni. Možni so tudi drugi vzroki, ki pa so redki. Velikokrat vzrok bolezni ni znan.

3. *Kako se kronično vnetje trebušne slinavke kaže?*

Bolezen se kaže v dveh oblikah. Bolnik ima lahko trdovratno bolečino v trebuhu, ki jo lahko spremljata slabost in bruhanje. Lahko pa ima občasne napade akutnega vnetja trebušne slinavke, ki se kaže z močnimi bolečinami in bruhanjem, v vmesnem času pa je bolnik brez težav. Bolečine se tipično pojavijo po pitju alkohola ali uživanju mastne hrane. V kasnejši fazi se lahko pojavi sladkorna bolezen, hujšanje in izločanje velikih količin zelo smrdčega blata svetle barve, ki lahko vsebuje oljne kapljice (steatoreja). Redkeje se pojavita tudi zlatenica in krvavitev iz požiralnika.

4. *Kako postavimo diagnozo?*

Zdravnik posumi na možnost kroničnega vnetja trebušne slinavke na osnovi znakov bolezni, ki jih navaja bolnik, ali zaradi ponavljajočih se napadov akutnega vnetja trebušne slinavke. S krvnimi preiskavami lahko ugotovi povišane koncentracije encimov trebušne slinavke v krvi in povišano koncentracijo sladkorja v krvi. Rentgensko slikanje ali ultrazvočna preiskava lahko pokažeta kamne v trebušni slinavki. Endoskopska retrogradna pankreatografija (ERCP) lahko pokaže spremembe voda trebušne slinavke. Računalniška tomografija (CT) lahko poleg tega prikaže velikost, obliko in zgradbo trebušne slinavke.

5. *Kako poteka zdravljenje?*

Prvi ukrep je prenehanje pitja alkohola. Priporoča se tudi omejitev maščob v hrani. Ob bolečinah in steatoreji je potrebno uživanje majhnih obrokov, ki vsebujejo malo maščob in nič vlaknin. Zdravnik običajno predpiše zdravila za blažitev bolečin in krčev. Včasih je potrebno jemati tudi zdravila, ki vsebujejo encime trebušne slinavke ali zdravila, ki nevtralizirajo želodčno kislino ali zmanjšajo njeno izločanje. Če so bolečine stalne, se lahko prekinejo z injiciranjem zdravil v bližino živca trebušne slinavke. Če postopek ni uspešen, sledi operacija, pri kateri se preoblikuje vod trebušne slinavke ali odstrani bolezensko spremenjeni del žleze.

6. Kako bolezen poteka?

Bolezen je neozdravljiva. Sprva ima bolnik ali trdovratno bolečino v trebuhu ali pa ponavljajoče se napade bolečin in slabosti oz. bruhanja. Kasneje zaradi kroničnega vnetja celice trebušne slinavke, ki izločajo prebavne encime, in celice, ki izločajo inzulin, počasi propadajo in bolečina postopoma izzveni. Ko se količina izločenih prebavnih encimov zmanjša, se hrana slabo prebavi. Bolnik prične izločati velike količine zelo smrdečega blata svetle barve. Blato je hkrati mastno in lahko vsebuje oljne kapljice. Bolnik prične ob tem hujšati. Ko propadejo celice, ki izločajo inzulin, se razvije sladkorna bolezen.

7. Kako poteka spremljanje bolnika s kroničnim vnetjem trebušne slinavke?

Zdravnik bo redno svetoval in spremljal upoštevanje izogibanja alkoholu ter dietnih ukrepov. Redno bo spremljal vašo telesno težo. Potrebne so redne kontrole encimov trebušne slinavke in sladkorja v krvi. Zdravnik vas bo občasno napotil na ultrazvok trebuha.

8. Kako si lahko pri kroničnem vnetju trebušne slinavke pomagata sami?

Najbolj pomembno je, da popolnoma prenehate s pitjem alkohola. Priporočljiva dieta je sestavljena iz petih manjših obrokov na dan, ki vsebujejo malo maščob (manj kot 100 g na dan). Izogibajte se močno začinjeni hrani in hrani, ki napenja (čebula, stročnice, zelena, korenje, rozine in marelice). Najmanj težav običajno povzročajo riž, prepečenec in bel kruh. Pri pomanjkanju beljakovin mora biti dieta bogata z beljakovinami (od 80 do 100 g na dan).

9. Kako kronično vnetje trebušne slinavke vpliva na vaše življenje?

Prognoza boleznij je v glavnem dobra. Večina bolnikov preživi dvajset let od začetka boleznij. Seveda pa je potrebno dosledno upoštevanje dietnih ukrepov in navodil zdravnika. Ob akutnem napadu bolečin, slabosti in bruhanja je bolnik za delo nezmožen, v vmesnih obdobjih pa je za delo sposoben.

10. Ali in kako lahko nastanek kroničnega vnetja trebušne slinavke preprečite?

Če je vzrok boleznij prekomerno pitje alkohola, lahko njen nastanek preprečite, če alkohola ne pijete. Na ostale vzroke boleznij pa večinoma nimate vpliva.